

Організація інклюзивної освіти у закладі дошкільної освіти

Знедолена природою дитина не повинна знати, що у неї слабкий розум, слабкі сили. Виховання такої дитини має бути у сто разів ніжнішим, чуйнішим, дбайливішим.

В.О.Сухомлинський

КАТЕГОРІЇ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ (ПОРУШЕНЬ

ДІТИ:

- з порушеннями слуху (глухі, оглухлі, зі зниженим слухом);
- з порушеннями зору (сліпі, осліплі, зі зниженим зором);
- з порушеннями інтелекту (розумово відсталі, із ЗПР);
- з мовленнєвими порушеннями (дислалія, дистонія та афонія, ринологія, дизартрія, заїкання (невроз), алалія, афазія, дисграфія та дислексія, загальний недорозвиток мовлення);
- з порушеннями опорно-рухового апарату (ДЦП (до 90%), вроджені паталогії ОРА, набуті захворювання та ураження ОРА);
- зі складною структурою порушень (розумово-відсталі сліпі чи глухі, сліпоглухонімі);
- з емоційно-вольовими порушеннями та аутизмом.

ІНКЛЮЗІЯ - що це ?

Інклюзія в перекладі означає “включення”. Це включення дитини з інвалідністю в навчальний процес, перебування їх у звичайних школах і садочках.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Розглядається як:

система освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання, що передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами, зокрема дитини з особливостями психофізичного розвитку, в умовах загальноосвітнього закладу.

Нормативно-правове забезпечення організації навчання дітей дошкільного віку із особливими освітніми потребами:

- Конвенція ООН про права дитини;
- Загальне зауваження №9 до Конвенції про права дитини;
- Конвенція про права осіб з інвалідністю;
- **УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ "Про заходи щодо розв'язання актуальних проблем осіб з обмеженими фізичними можливостями", 19 травня 2011 р. № 588/2011;**
- **Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 "Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр";**
- **Розпорядження Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2017 р. № 526-р "Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки та план заходів з реалізації її I етапу";**
- **Закон України "Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання", 5 червня 2014 р. № 1324-VII;**
- **Закон України "Про дошкільну освіту" (із змінами);**

→ Положення про дошкільний навчальний заклад (Для задоволення освітніх, соціальних потреб, організації корекційно-розвиткової роботи у складі дошкільних навчальних закладів можуть створюватися спеціальні та інклюзивні групи для розвитку дітей з порушеннями слуху, зору, мови, опорно-рухового апарату, інтелекту, затримкою психічного розвитку);

→ Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу (затверджено спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2006 № 240/165);

→ Нормативи наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128), із змінами;

→ Постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 року № 530 "Про внесення змін до Положення про дошкільний навчальний заклад" від 29 липня 2015 року № 531;

→ Зміни до постанов Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346 "Про затвердження Порядку надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам" та від 14 червня 2000 р. № 963 "Про затвердження переліку посад педагогічних та науково-педагогічних працівників".

→ Концепція розвитку інклюзивної освіти (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 р. № 912)

Концепція інклюзивної освіти

відображає одну з головних демократичних ідей — усі діти є цінними й активними членами суспільства;

→ "Про затвердження Порядку комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах" Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 06 лютого 2015 року № 104/52 :

До інклюзивних груп зараховуються діти з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, які за висновком лікарсько-консультативної комісії можуть відвідувати дошкільні навчальні заклади;

Діти з тяжкими порушеннями опорно-рухового апарату, які самотійно не пересуваються і потребують індивідуального догляду, зараховуються до інклюзивних груп при забезпеченні постійного супроводу асистентом дитини;

Наповнюваність інклюзивної групи в закладі дошкільної освіти становить до 15 осіб, з них - 1-3 дитини з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю.

→ Лист Міністерства освіти і науки України від 12 жовтня 2015 року № 1/9-487 " Щодо організації діяльності інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах "

Якщо в період перебування в інклюзивній групі дошкільного навчального закладу у дитини з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, буде проявлятися неконтрольована поведінка, що може загрозувати її життю і здоров'ю або членів дитячого колективу, то за рішенням педагогічної ради така дитина направляється для додаткового обстеження до психолого-медико-педагогічної консультації для вирішення питання щодо подальшого перебування в інклюзивній групі.

Головна мета створення інклюзивних груп – задоволення соціальних та освітніх потреб, організація корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю.

Прийом дітей до інклюзивних груп здійснюється керівником ЗДО протягом календарного року за наявності:

- місць;
- заяви батьків або осіб, які їх замінюють;
- медичної довідки про стан здоров'я дитини з висновком лікаря, що дитина може відвідувати ЗДО;
- довідки дільничного лікаря про епідеміологічне оточення;
- свідоцтва про народження.

Для прийому дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, додатково надаються:

- висновок психолого-медико-педагогічної консультації чи висновок ІРЦ;
- копія медичного висновку про дитину-інваліда віком до 18 років (наданої лікарсько-консультативною комісією) або копія посвідчення особи, яка одержує державну соціальну допомогу, відповідно до Закону України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам";
- копія індивідуальної програми реабілітації дитини-інваліда.

Протипоказаннями для прийому дітей до інклюзивних груп ЗДО є:

- III і IV ступені порушень функцій організму, які не сумісні з перебуванням дитини в організованому колективі;
- всі хвороби у гострому періоді, хронічні хвороби в стадії загострення, всі хвороби, які потребують стаціонарного лікування, гострі інфекційні захворювання до закінчення строку карантину.

Доступ асистента дитини до освітнього процесу забезпечує керівник ЗДО:

- за письмовою заявою батьків або осіб, які їх замінюють;
- з урахуванням виконання вимог санітарного законодавства.

Асистентом дитини з особливими освітніми потребами може бути один з батьків або особа, визначена батьками (особами, які їх замінюють) в їх письмовій заяві.

Наповнюваність інклюзивної групи в дошкільному навчальному закладі становить до 15 осіб, з них – 1-3 дитини з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю.

Медичне обслуговування дітей в інклюзивній групі дошкільного навчального закладу забезпечується медичними працівниками цього закладу відповідно до затверджених штатних нормативів та посадових обов'язків.

ЗАУВАЖТЕ!

Дитина з особливими освітніми потребами має право відвідувати ЗДО за місцем свого проживання без будь-яких дозволів і направлень.

Преваги інклюзивних програм для дітей, для дітей з особливостями психофізичного розвитку, для дітей без особливих потреб, для родини, для педагогів та інших працівників:

- Цілеспрямоване спілкування з однолітками;

- Оволодіння новими вміннями і навичками відбувається функціонально;
- Навчання проводиться з орієнтацією на інтереси та здібності дітей;
- Діти вчаться природно сприймати людські відмінності і толерантно ставитись до них;
- Діти вчаться співробітництву;
- Діти вчаться поводитись нестандартно, налагоджувати і підтримувати дружні стосунки з людьми, які відрізняються від них;
- Батьки отримують інформацію про типовий і атиповий розвиток дітей;
- Родини одержують підтримку від інших батьків;
- Батьки беруть активну участь у визначенні освітніх цілей і завдань для дітей;
- Педагоги інклюзивних груп краще розуміють особливості дітей;
- Педагоги оволодівають різними педагогічними методиками;
- Спеціалісти (медики, педагоги спеціального профілю) сприймають дітей більш цілісно.

Інклюзія – це не лише можливість перебувати в певному навчальному закладі. Вона також передбачає спеціальну організацію освітнього процесу й надання підтримки дітям з ООП в умовах звичайного навчального закладу. Головна передумова досягнення успіху – не середовище саме по собі, а методика навчання.